

J E S I E Ń

„SZKOLNE KLIMATY”- kwartalnik wydawany przez Samorząd Uczniowski Szkoły
Podstawowej im. Janusza Korczaka w Sadkowicach
Opiekun redakcji: Agnieszka Tulin
Dziennikarze: Marta Major, Oliwia Wysocka
Powielanie: Wioletta Wieteska
Wydawnictwo: Zespół Szkół w Sadkowicach

JESIENNE CIEKAWOSTKI

1. Znakiem rozpoznawczym, że nadeszła jesień, są opadające liście. Drzewa otrzymują sygnał do ich zrzucenia, gdy dzień staje się krótszy. Wtedy między liściem a gałązką powstaje przegroda, która ogranicza dopływ wody. W wyniku tego procesu liść usycha i opada poprzez podmuch wiatru.

2. Symbolem tej pory roku są kasztany. W przedszkolach dzieci często są zabierane na spacer, aby je zbierać i robić z nich ludziki. Istnieją jadalne owoce kasztana. Udowodniono także, że posiadają one zdolność pochłaniania szkodliwego promieniowania.

3. Jesień to także znak dla ptaków, że pora odlecieć do ciepłych krajów. Powód jest prosty - brak wystarczającej ilości pożywienia zimą, a także zbyt niska temperatura panująca zimą.

4. Listopad jest najbardziej pochmurnym miesiącem w roku.

5. Jesień może wpływać na złe samopoczucie. Głównymi czynnikami są coraz krótsze dni oraz brak słońca.

6. Jesień jest jedną z czterech podstawowych pór roku w przyrodzie. Cechą charakterystyczną tego okresu są umiarkowane temperatury. W przypadku naszego kraju występują także dość duże opady.

7. Jesień jest porą roku, kiedy wszystkie żywe stworzenia zaczynają przygotowywać zapasy na zimę. Dzieje się tak, ponieważ zimy w naszym klimacie są zazwyczaj ciężkie i żeby przetrwać do następnej wiosny, należy zaopatrzyć się w niezbędny prowiant, który pozwoli przetrwać te kilka miesięcy mrozów i śniegów. Dokładnie tak samo jest w przypadku ludzi. Być może w dzisiejszych czasach jest już to trochę mniej widoczne, ale jesień jest czasem, kiedy już nawet podświadomie gromadzimy zapasy na te zimne miesiące. Natury nie da się oszukać, a my ludzie, jesteśmy nieodłączną częścią przyrody, dlatego też zachowujemy się i działamy zgodnie z jej rytmem i jej zasadami. Dzieje się tak od tysięcy lat i nic nie wskazuje na to, żeby w najbliższym czasie miało się to zmienić.

KĄCIK KULINARNY

Przepis na zapiekanekę ziemniaczaną z kurczakiem

Składniki:

- pierś z kurczaka - 400g
- *Fix Świderki* z kurczakiem w sosie serowym Knorr - 1 opakowanie
- ziemniaki - 400g
- śmietana 18% - 300ml
- żółty ser - 100g
- olej - 80ml
- cebula - 1 sztuka
- natka pietruszki - 1 pęczek

Przygotowanie:

Krok 1

Cebulę pokrój w piórka, podsmaż ją w garnku, dodaj pokrojonego w kostkę kurczaka, smaż chwilę. Dodaj pokrojone w plastry ziemniaki. Całość smaż, mieszając co jakiś czas, aż ziemniaki delikatnie się rozkleją.

Krok 2

Dodaj wtedy śmietanę wymieszaną z *Fixem*. Całość zagotuj, a następnie przełóż w żaroodporne naczynie.

Krok 3

Zapiekanekę z wierzchu posyp serem, zawiń w folię aluminiową i wstaw do nagrzanego do 190°C piekarnika na 40 minut. Dziesięć minut przed końcem pieczenia usuń folię, aby ser mógł się zapiec. Podawaj z posiekaną natką pietruszki.

JAK SIĘ UCZYĆ, ŻEBY SIĘ NAUCZYĆ?

1.Koncentruj się tylko na zadaniu. Rozpoczynając naukę, schowaj wszystkie „rozpraszacze”: telefon, pilot od telewizora, smartwatch wysyłający powiadomienia. Może wydawać się, że da się jednocześnie uczyć, rozmawiać na czacie i słuchać muzyki. Jednak badania pokazują, że zabiera to więcej czasu niż zrobienie tych czynności oddzielnie.

2.Systematycznie ucz się małych partii. To najłatwiejsza i najtrudniejsza w zastosowaniu reguła. Odwlekanie nauki powoduje nawarstwianie się materiału i zwiększa stres.

3.Ucząc się, rób sobie przerwy co około 40 minut. Zrób wtedy coś miłego.

4.Przeplataj naukę przedmiotów. Mózg nie lubi wykonywać podobnych zdań przez dłuższy czas.

5.Najefektywniejszy sposób nauki to tłumaczenie tego zagadnienia komuś innemu – ucz się razem ze znajomymi lub tłumacz rodzicom.

6.Im więcej twojej aktywności, tym więcej zapamiętujesz. Samo czytanie to może być za mało, by utrwalić materiał. Angażuj w naukę jak najwięcej zmysłów – wzrok, słuch, dotyk. Wtedy lepiej zapamiętasz treści, których się uczysz. Możesz także próbować uczyć się w ruchu, np. chodząc po pokoju, siedząc na dużej dmuchanej piłce, na której zachowanie równowagi wymaga stałych zmian pozycji ciała.

7.Poznaj najskuteczniejsze dla ciebie formy nauki – wzrok: – czytanie, oglądanie tabeli, wykresów; słuch: - czytanie na głos, mówienie komuś, odpowiadanie na głos na zadawane sobie pytania; dotyk :- robienie notatek, rysowanie, podkreślanie.

<https://www.nowaera.pl/szkola-srednia-bez-tajemnic/zasady-efektywnej-nauki>

Święto Zmarłych na świecie

Poznaj tradycje z różnych zakątków świata

Pierwszego dnia listopada co roku na całym świecie ludzie udają się do kościołów oraz na cmentarze. Dzień, w którym wspomina się swoich nieżyjących już bliskich to święto, które nie tylko jest celebrowane w Polsce. Święto Zmarłych oraz Dzień Zaduszny obchodzony jest również w Meksyku, Filipinach bądź USA. W tych krajach tradycja świętowania jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. W niektórych państwach odbywają się festiwale, a ludzie ubierają się w kolorowe kostiumy, w innych to czas refleksji i wspomnień. Zobaczcie zatem, jak wyglądają tradycje związane ze Świętem Zmarłych w poszczególnych miejscach na świecie.

Filipiny

Obchodzi się tam Dzień Wszystkich Świętych lub Undas. Podobnie jak w Polsce spotykając się z krewnymi, odwiedza się groby bliskich zmarłych. Na grobach zmarłych stawiane są kwiaty, świece, a także jedzenie, co symbolizuje pamięć o nieżyjących.

Hiszpania

Podobnie jak na Filipinach, mieszkańcy Hiszpanii również świętują Dzień Wszystkich Świętych, odwiedzając groby bliskich oraz ofiarowując kwiaty i świece. W północnej części kraju ludzie obchodzą castañada – święto charakteryzujące się ogniem i kasztanami. Ten zwyczaj ma na celu upamiętnienie zmarłych, których duchy prawdopodobnie powracają do domów swoich bliskich podczas uczty.

FOT. ADOBE STOCK

Meksyk

Mieszkańcy Meksyku obchodzą Día de los Muertos (Dzień Zmarłych), zakorzeniony w starożytnych obyczajach Azteków, aby pamiętać o swoich zmarłych bliskich. Panuje tam przekonanie, że dusze zmarłych dzieci i dorosłych ponownie łączą się ze swoimi rodzinami w ciągu pierwszych dwóch dni listopada. W czasie święta w domach rozstawiany jest ołtarz wypełniony zdjęciami bliskich zmarłych.

Francja

Wszystkich Świętych we Francji zwane jest La Toussaint. Podobnie jak w Polsce mieszkańcy odwiedzają groby bliskich, składając kwiaty, jednak nie ma w zwyczaju palenia lampek i zniczy. Tego dnia mieszkańcy oraz turyści z całego świata często odwiedzają znany cmentarz Pere-Lachaise, gdzie pochowany jest między innymi polski kompozytor Fryderyk Chopin. Zobacz zdjęcie poniżej:

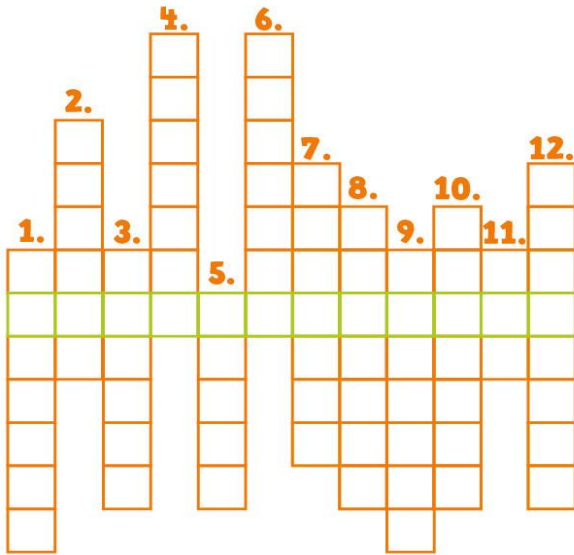

FOT. ADOBE STOCK

<https://viva.pl/styl-zycia/wszystkich-swietych-jak-celebruje-sie-to-swieto-w-innych-krajach-121600-r1/>

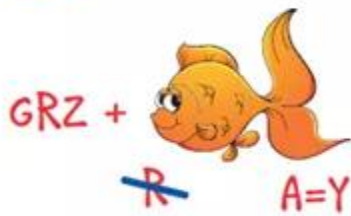
RUSZ GŁOWĄ!

Rozwiąż krzyżówkę!

1

ROZWIĄŻ REBUSY.

□ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Humorek

- Proszę pani, czy można być karanym za coś, czego się nie zrobiło?
- Nie, Kasiu.
- To dobrze, proszę pani, bo ja nie zrobiłam pracy domowej.

- Jasiu, czy twój ojciec nie pomaga ci już w odrabianiu lekcji?
- Nie, ta ostatnia jedynka z matematyki zupełnie go załamła.

Lekcja biologii:

- Kaziu, po czym rozpoznasz kasztanowiec?
- Po kasztanach, panie profesorze.
- A jeśli drzewo nie będzie jeszcze miało owoców?
- Wtedy spokojnie zaczekam.

W środku marca idzie lasem wściekły niedźwiedź i mruczy:
-I po co wypięm taką mocną kawę w październiku?

Nauczyciel pyta dzieci w klasie:

- Czy wiecie dzieci, jaki ptak nie buduje gniazd?

Zgłasza się Jasio:

-Tak! To kukułka!

Nauczyciel:

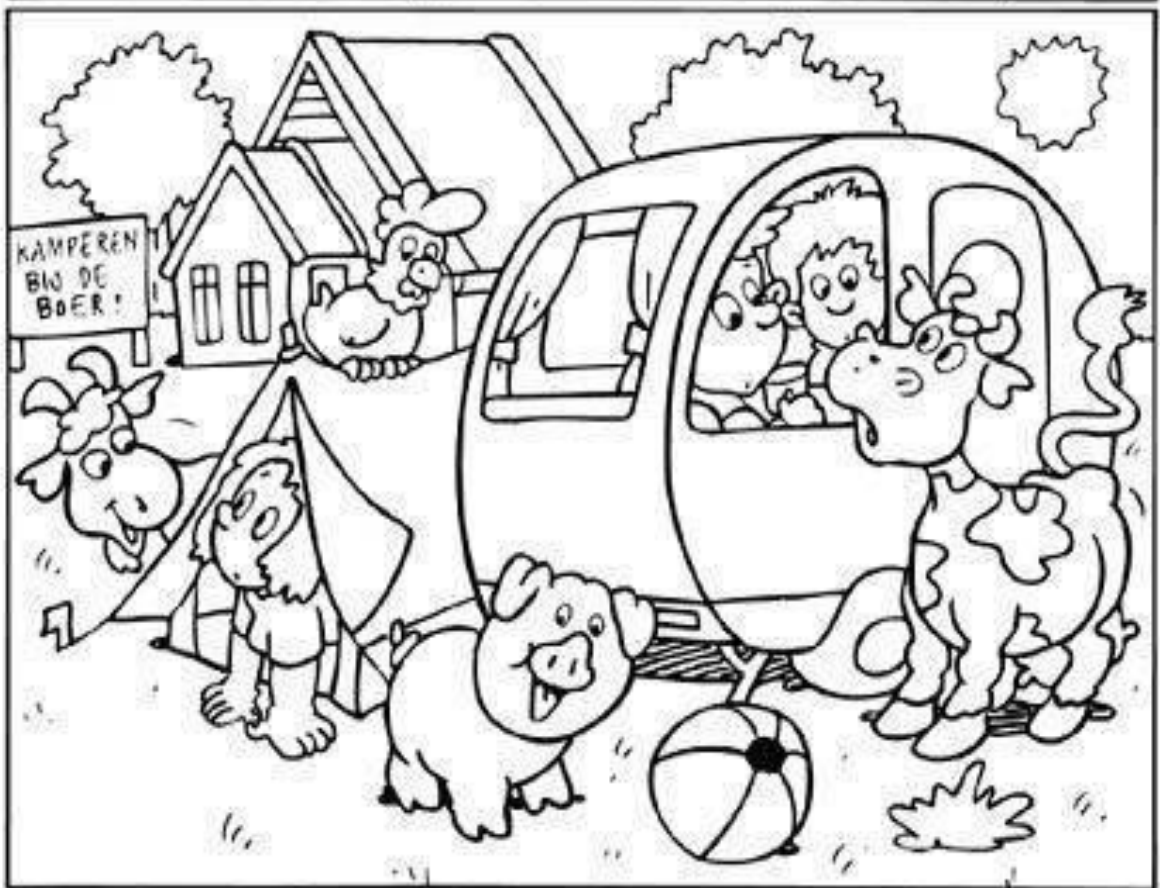
-A dlaczego nie buduje?

Jasio:

- No bo mieszka w zegarach.

Odszukaj 6 różnic

Polskie symbole narodowe

Polska flaga istnieje w dwóch wariantach - pierwszy zawiera tylko barwy Polski, drugi ma dodatkowo polskie godło pośrodku białego pasa.

Ilustracja przedstawia flagę Polski. Biały kolor oznacza w heraldyce srebro i jest symbolem czystości duchowej. Kolor czerwony jest uznawany za symbol krwi oraz ognia, a jego znaczenie to waleczność oraz odwaga.

Godło Polski to zwrócony w prawo orzeł biały w złotej koronie, ze złotymi szponami i dziobem. Pochodzi od dynastycznego herbu Piastów. Jedną z legend o Lechu, czyli założycielu państwa Polan, głosi, iż podczas podróży ujrzał on na drzewie wyjątkowo duże gniazdo. W gnieździe siedział orzeł biały, który pilnował swoich dzieci. Kiedy zauważył Lecha, rozpostarł

szeroko skrzydła na tle zachodzącego słońca; spowodowało to zachwyt Lecha, który postanowił w tym miejscu osiąść i założyć gród (współczesne Gniezno), a także umieścić orła we własnym herbie. W późniejszym czasie orzeł znalazł swoje miejsce na monetach, chorągwiach i tarczach państwa Piastów.

Hymny w historii Polski

W czasie polskiej historii funkcję hymnu pełniło kilka utworów. Najważniejsze z nich to *Bogurodzica*, *Gaude Mater Polonia*, *Rota* oraz *Mazurek Dąbrowskiego*, czyli aktualny hymn.

Bogurodzica to najstarsza pieśń o tematyce religijnej z polskimi słowami. Jej najstarszy zachowany zapis pochodzi z 1407 roku, jednak sama pieśń powstała wcześniej; autor nie jest znany. Była wykonywana zarówno podczas liturgii kościelnej, jak i przez polskie rycerstwo (m. in. przed bitwą pod Grunwaldem). Służyła także jako pieśń koronacyjna polskich królów.

Gaude Mater Polonia, to kolejny ze średniowiecznych hymnów o tematyce religijnej. Autorem jest biskup polski Wincenty z Kielczy. Pierwsze wykonanie pieśni miało miejsce w 1254 roku. Opowiada ona o życiu świętego Stanisława, uznawanego w średniowieczu za patrona Polski. Hymn szybko zyskał znaczenie narodowo-patriotyczne, a wśród jego istotnych wykonania można (po raz kolejny) wskazać bitwę pod Grunwaldem - tym razem jednak już po zwycięstwie.

Rota, to wiersz Marii Konopnickiej, napisany w 1908 roku jako protest przeciwko germanizacji ludności polskiej. Dość szybko pierwsze trzy zwrotki wiersza zostały zaadaptowane jako tekst polskiej pieśni patriotycznej; muzykę napisał Feliks Nowowiejski.

Obecnie rolę hymnu Polski pełni ***Mazurek Dąbrowskiego***. Początkowo był nazywany *Pieśnią Legionów Polskich we Włoszech*. Tekst stworzył **Józef Wybicki** w 1797 roku we Włoszech. Po III rozbiórce Polski w 1795 roku Polacy szukali sposobu odzyskania niepodległości. Ponieważ Napoleon stacjonował we Włoszech od 1796 roku, to dzięki jego staraniom Polakom udało się porozumieć z Republiką Lombardzką, co doprowadziło do powstania Legionów Polskich. Spory udział w tym przedsięwzięciu miał generał Jan Henryk Dąbrowski, dzięki któremu legiony miały zbliżone do polskich mundury, a także polskie stopnie i komendy. Powstanie Legionów Polskich dało olbrzymią nadzieję oraz wzbudziło patriotycznego ducha w wielu środowiskach, czego wyrazem było powstanie hymnu.

JÓZEF WYBICKI

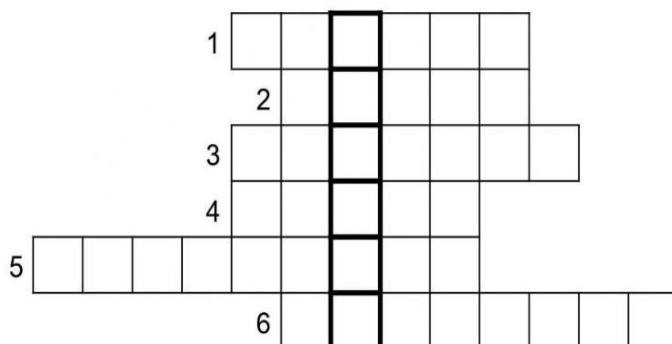
Tekst *Mazurka Dąbrowskiego*

W oryginalnym tekście Józefa Wybickiego znajdowało się sześć zwrotek, rozdzielonych przez refreny. Obecnie hymn został nieco zmodyfikowany (głównie z powodu dostosowania słów do współczesnego języka). Obecnie hymn ma cztery zwrotki.

Tytuł: "Moja Ojczyzna"

Autor krzyżówki: Biblioteka Abecadło

Wpisz hasła krzyżówki. Litery z zaznaczonych pól utworzą rozwiązanie.

1. Ten król z legendy znany przez myszy był schrupany
2. Biały Orzeł na czerwonym tle, że to.....każde dziecko wie
3. Polski taniec narodowy, dostojny, chodzony - dziś przez chłopców i dziewczęta na studniówkach jest tańczony
4. Najdłuższa rzeka w Polsce, ze źródła wytryska, czy już wiecie, że to.....
5. Morze Śródziemne włoskie dzieci mają, a Morze.....Polacy kochają
6. Mieszkali tam przed wiekami Wars i Sawa, dlatego to miasto nazywa się .....

